

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 15 mei 2025
(OR. en)

8817/25

**Interinstitutioneel dossier:
2020/0103(COD)**

**ECOFIN 527
UEM 147
CADREFIN 44
CODEC 580
EIB
*ECB***

BEGELEIDENDE NOTA

---

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	12 mei 2025
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
Betreft:	VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Tussentijdse evaluatie van het instrument voor technische ondersteuning (2021-2027)

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 198 final.

Bijlage: COM(2025) 198 final

Brussel, 12.5.2025
COM(2025) 198 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN
DE REGIO'S**

Tussentijdse evaluatie van het instrument voor technische ondersteuning (2021-2027)

{SWD(2025) 117 final}

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

Tussentijdse evaluatie van het instrument voor technische ondersteuning (2021-2027)

INLEIDING

Structurele hervormingen kunnen worden gezien als maatregelen met langdurige gevolgen voor de structuur van de economie, het institutionele en regelgevende kader waarin bedrijven en mensen werken, het openbaar bestuur of de vooruitgang in de richting van relevante beleidsdoelstellingen. Het bij [Verordening \(EU\) 2021/240](#) ingestelde instrument voor **technische ondersteuning** (“TSI”) bouwt voort op zijn voorganger – het steunprogramma voor structurele hervormingen (“SRSP”, 2017-2020) – en wordt beheerd door directoraat-generaal Steun voor structurele hervormingen (DG REFORM)¹. Het TSI heeft sinds de oprichting ervan in 2021 technische expertise op maat geboden aan lidstaten die te kampen hebben met problemen bij het ontwerpen en uitvoeren van hun hervormingsagenda op een breed scala van beleidsterreinen. De ondersteuning is vraaggestuurd en er is geen medefinanciering van de lidstaten voor nodig.

Deze tussentijdse evaluatie omvat alle projecten die werden gefinancierd in het kader van de **TSI-cycli 2021, 2022 en 2023, in alle 27 EU-lidstaten**. Dit komt neer op in totaal 611 projecten voor technische ondersteuning, die overeenkomen met 886 nationale delen van projecten, voor een totale begroting van 359 miljoen EUR. In de tussentijdse evaluatie wordt de **operationele cyclus van de jaarlijkse werkprogramma’s van het TSI** geanalyseerd, van de ontvangst en beoordeling van de verzoeken van de lidstaten om technische ondersteuning tot de evaluatie van afgesloten projecten voor technische ondersteuning na de uitvoering ervan.

De resultaten van deze evaluatie zullen helpen een beeld te krijgen van de mogelijkheden tot verbetering van de uitvoering van het TSI voor de periode tot eind 2027 en zullen het uitgangspunt vormen voor de discussies en besluitvorming over de toekomst van technische ondersteuning.

METHODOLOGIE

Deze evaluatie is gebaseerd op: i) een ondersteunende studie² die door een onafhankelijke contractant is uitgevoerd over een periode van elf maanden vanaf 21 december 2023; ii) een reeks van vier interne workshops die door DG REFORM zijn georganiseerd, en iii)

---

¹ Met ingang van 1 februari 2025 is DG REFORM samengevoegd met de taskforce voor hervorming en investering ([SG REFORM](#)).

² PPMI en CSES (2025), *Supporting study for the mid-term evaluation of the Technical Support Instrument (2021-2027): final report*. Publicatiebureau: https://op.europa.eu/publication/catalogue_number/HT-01-25-000-EN-N.

monitoringdata, waaronder informatie die via het feedbackmechanisme is verzameld na de afsluiting van TSI-projecten³. In overeenstemming met de EU-richtsnoeren voor betere regelgeving is de tussentijdse evaluatie gestructureerd rond de **vijf evaluatiecriteria**: relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie, samenhang en de meerwaarde van maatregelen op EU-niveau.

De gebruikte evaluatiemethoden zijn onder andere een **beoordeling op basis van stukken** (van DG REFORM-monitoringdata, TSI-projectdocumenten en andere openbaar beschikbare documenten) en **raadplegingen van belanghebbenden**. De raadplegingsactiviteiten bestonden uit: i) een **openbare raadpleging**; ii) drie **enquêtes** gericht op TSI-belanghebbenden (aanbieders van technische ondersteuning, coördinerende en begunstigde autoriteiten) die 289 antwoorden ontvingen; iii) drie **focusgroep**besprekingen met in totaal 37 deelnemers, en iv) en 114 **interviews**. De evaluatie is ook gebaseerd op verschillende analyses, waaronder: i) een **kosten-batenanalyse**; ii) zeven **gevalstudies** over 98 projecten op verschillende beleidsterreinen, en iii) en een analyse van de **bijdrage** van TSI-projecten **aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties** (SDG's).

Het evaluatieproces is op enkele **beperkingen** gestuit, met name met betrekking tot de beoordeling van de doeltreffendheid. De **eerste** belangrijke beperking betreft de aard en het ontwerp van het TSI: de TSI-verordening bevat niet de daadwerkelijke goedkeuring en uitvoering van hervormingen in de lidstaten onder de algemene en specifieke doelstellingen van het instrument, maar is er veeleer op gericht om “de nationale autoriteiten bij te staan bij het verbeteren van hun capaciteit”. Bovendien legt de TSI-verordening lidstaten geen specifieke rapportageverplichtingen op met betrekking tot het gebruik van de steunmaatregelen en de status van de gesteunde hervormingen. Een tweede beperking heeft betrekking op het huidige monitoring- en evaluatiesysteem van TSI-projecten, dat de resultaten van TSI-projecten, met name op het gebied van resultaten en gevolgen, niet systematisch en objectief verifieerbaar in beeld brengt. De gebruikte instrumenten voor het verzamelen van data (zoals enquêtes en vragenlijsten) gaan uit van zelfrapportage, waardoor er in de metingen bias kan ontstaan. Ten derde is het TSI in 2021 van start gegaan en was ongeveer de helft van de projecten uit de cycli 2021-2023 afgesloten toen deze evaluatie plaatsvond. De resultaten en de langetermijneffecten van de steun in de lidstaten kunnen pas na een aantal jaren zichtbaar worden, en alleen indien specifieke hervormingen daadwerkelijk zijn uitgevoerd, zodat het mogelijk is dat sommige projecten nog geen resultaten hebben opgeleverd.

De tussentijdse evaluatie omvat maatregelen om deze **beperkingen** zoveel mogelijk **aan te pakken** en de betrouwbaarheid van de bevindingen te waarborgen. Met name werden meerdere databronnen gecombineerd en gekruist, bijvoorbeeld door de opvattingen van belanghebbenden aan te vullen met meer objectieve data. Daarnaast is een gevalstudie uitgevoerd over de follow-

---

³ DG REFORM heeft in 2019 een “feedbackmechanisme” in twee stappen ingevoerd om individuele TSI-projecten na de uitvoering ervan te monitoren en te beoordelen. Eerst worden na de afsluiting van elk project voor technische ondersteuning “tevredenheidsvragenlijsten” naar de belangrijkste belanghebbenden (beleidsmedewerkers van de Commissie, begunstigde autoriteiten en aanbieders van technische ondersteuning) gestuurd om feedback te verzamelen over het ontwerp en de uitvoering van het project, de interactie tussen de belanghebbenden, alsmede over de mogelijkheden voor verbetering en leerervaringen. In tweede instantie wordt dan zes, twaalf of achttien maanden later nog een “uitkomstenvragenlijst” uitsluitend naar de begunstigde autoriteiten gestuurd om te beoordelen in hoeverre de verwachte projectresultaten zijn bereikt, met een score tussen 1 en 10.

up van SRSP-projecten om het gebruik van technische ondersteuningsmaatregelen door de lidstaten en de duurzaamheid ervan op de middellange termijn beter te analyseren.

Het is belangrijk om de bovengenoemde beperkingen te erkennen. Allereerst omdat met de erkenning ervan een goede basis wordt gelegd voor de evaluatie achteraf, die een nauwkeurigere beoordeling van de resultaten en effecten na afloop van het programma mogelijk maakt. Bovendien kunnen met het erkennen van deze beperkingen waardevolle inzichten worden opgedaan die als input kunnen dienen voor toekomstige planning en besluitvorming. DG REFORM werkt momenteel aan verschillende werkstromen om de monitoring en evaluatie van het TSI te verbeteren, waarbij wordt gestreefd naar een meer resultaatgericht monitoring- en evaluatiesysteem dat de meting van de effecten van het TSI op middellange en lange termijn kan verbeteren.

De contractant heeft alle taken uitgevoerd onder toezicht van een interdepartementale stuurgroep en onder begeleiding van DG REFORM. Het verzamelde bewijsmateriaal wordt als representatief en zinvol beschouwd, waardoor er betrouwbare antwoorden op de evaluatievragen kunnen worden gegeven en betrouwbare conclusies en lessen kunnen worden getrokken.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

Sinds zijn oprichting in 2021 heeft het TSI aan lidstaten technische ondersteuning geboden om hun capaciteit te verbeteren om hervormingen te ontwerpen, ontwikkelen en uit te voeren, en om herstel- en veerkrachtplannen op te stellen, te wijzigen, uit te voeren en te herzien in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

Met de bovengenoemde beperkingen in het achterhoofd **bleek de uitvoering van het TSI in de periode 2021-2023 over het algemeen succesvol te zijn in termen van doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang**. Het programma bleek ook zeer relevant te zijn voor het aanpakken van de behoeften van de begunstigde autoriteiten en de lidstaten, wat vooral te danken is aan de opzet van het instrument. Het TSI had ook toegevoegde waarde voor de EU vergeleken met wat de lidstaten alleen hadden kunnen bereiken.

Doeltreffendheid

Ondanks de hierboven beschreven beperkingen blijkt uit de evaluatie dat het TSI tussen 2021 en 2023 aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt in de richting van zijn **doelstellingen**, zoals uiteengezet in de TSI-verordening. Wat de specifieke doelstellingen betreft, heeft het TSI de lidstaten doeltreffend bijgestaan bij het verbeteren van hun capaciteit om hervormingen te ontwerpen en uit te voeren. Het heeft ook de voorbereiding en uitvoering van nationale herstel- en veerkrachtplannen doeltreffend ondersteund door bij te dragen aan meer dan 500 projecten die direct of indirect verband houden met specifieke mijlpalen van herstel- en veerkrachtplannen.

Met betrekking tot de **ondersteuning bij herstel- en veerkrachtplannen** waren tijdens de beginfase van de uitvoering van de ondersteuning in 2021 tussen de termijnen van de mijlpalen van de herstel- en veerkrachtplannen en het uitvoeringsschema van de TSI-steun onderling soms niet goed afgestemd. In sommige gevallen werd de TSI-steun te vroeg verstrekt, terwijl

deze in andere gevallen te laat kwam om te kunnen worden gebruikt, wat te wijten was aan het zeer krappe tijdsbestek. Deze tekortkomingen wijzen erop dat het belangrijk is om vanaf de aanvang van financierings- of beleidsinitiatieven tegemoet te komen aan de behoeften op het gebied van technische ondersteuning van de lidstaten en ervoor te zorgen dat de tijdschema's en termijnen goed op elkaar zijn afgestemd.

De overgrote meerderheid van de TSI-belanghebbenden hebben aangegeven bijzonder tevreden te zijn over het succes en de resultaten van de projecten voor technische ondersteuning. TSI-projecten hebben waardevolle **resultaten** opgeleverd, met name aanbevelingen, workshops, opleidingssessies en opleidingsmateriaal, analyseverslagen, actieplannen en routekaarten, en richtsnoeren. De resultaten zijn in aanzienlijke mate door de begunstigde autoriteiten gebruikt om veranderingen op individueel, organisatorisch en beleidsniveau te bewerkstelligen. Dit heeft bijgedragen tot voortgang bij het realiseren van de verwachte **resultaten van het TSI**.

Het TSI heeft een belangrijke rol gespeeld bij de versterking van alle soorten administratieve capaciteiten, met name interne administratieve mechanismen voor hervormingen in de hele EU.

Deze resultaten zijn echter sterk afhankelijk van **nationale factoren**, zoals de eigen verantwoordelijkheid voor de hervormingen, de beschikbaarheid van financiële middelen voor de follow-up van de aanbevelingen, de stabiliteit van het personeel, en de politieke en administratieve continuïteit. De daadwerkelijke verwezenlijking van de hervormingsresultaten is afhankelijk van bredere inspanningen van lidstaten, aangezien de samenwerkings- en steunplannen, waarin hun verbintenis tot de uitvoering van steunmaatregelen wordt uitgedrukt, geen juridisch bindende documenten zijn. Niettemin is er een groot potentieel om deze voordelen te vermenigvuldigen en de duurzaamheid ervan te verbeteren door (in)formele betrekkingen voor bestaande en toekomstige samenwerkingen te bevorderen en bestaande kennis te benutten, door een systematischere verspreiding van de projectresultaten, voortdurende steun van ambtenaren van de Commissie en uitwisseling van kennis tussen de lidstaten.

Efficiëntie

Over het algemeen is de uitvoering van het TSI en de bijbehorende administratieve processen **grotendeels efficiënt** geweest. Dankzij de opzet van het instrument zijn er geen rapportageverplichtingen voor lidstaten en is de **regeldruk**, vergeleken met andere EU-instrumenten, zeer beperkt, wat door alle lidstaten wordt gewaardeerd. De begunstigde autoriteiten beoordeelden de regeldruk van de aanvraagprocedures en procedures in verband met de uitvoering van projecten als redelijk en evenredig.

De grote vraag naar TSI-ondersteuning heeft gezorgd voor een goed concurrentieniveau en de selectie van hoogwaardige voorstellen, gebaseerd op de interne scoring die aan de geselecteerde aanvragen is toegekend op basis van de zeven beoordeelde criteria.

Om de efficiëntie te verbeteren, heeft DG REFORM de leerervaringen die zijn opgedaan bij de evaluaties van het SRSP geïmplementeerd, bijvoorbeeld **door het programmabeheer te vereenvoudigen en te stroomlijnen**. De invoering van meerlandenprojecten, die ongeveer 10 % van alle TSI-projecten van 2021 tot 2023 vertegenwoordigen, heeft bijgedragen tot het aanpakken van gemeenschappelijke vraagstukken tussen de lidstaten. Meerlanden- en

vlaggenschipprojecten lijken **kosteneffectiever en tijdbesparender** te zijn dan afzonderlijke projecten en projecten die in het kader van algemene aanvragen zijn geselecteerd. De efficiëntie van meerlandenprojecten kan echter worden beïnvloed door de toegenomen complexiteit van dit soort projecten.

Het programma was in de periode 2021-2023 efficiënt wat betreft **procesduur** en **begrotingsuitvoering** van de vastleggingen tot de betalingen, waardoor een hoge bestedingsgraad van de begroting werd bereikt. De totale **kosten van de controles** door DG REFORM zijn in de periode 2021-2023 geleidelijk afgenomen en bleven in overeenstemming met de doelstelling van DG REFORM en vergelijkbaar met andere EU-programma's.

De totale tijd tussen de uiterste aanvraagdatum en het begin van de technische ondersteuning is gedurende de beoordelingsperiode licht maar gestaag afgenomen en bedraagt gemiddeld elf maanden. De tijd tussen de aanvraag en de daadwerkelijke start van het project zo kort mogelijk houden, werd als cruciaal beschouwd voor het succes van de individuele projecten en hun effectieve bijdrage aan lopende hervormingen, met name om te reageren op dringende behoeften. Er kan verder worden nagedacht over de jaarlijkse termijnen voor de indiening van algemene verzoeken en over de mate waarin het vaststellen van verschillende termijnen de efficiëntie bij de start van de technische ondersteuning zou kunnen verbeteren.

TSI-projecten worden door middel van uiteenlopende **methoden uitgevoerd**. De begunstigde autoriteiten en de aanbieders van technische ondersteuning waren over het algemeen zeer positief over de duidelijkheid, transparantie en gebruiksvriendelijkheid van de procedures voor de aanvraag en selectie van financieringsverzoeken, de goedkeuring van de resultaten, de monitoring en evaluatie van projecten. De coördinerende autoriteiten waren minder tevreden over de **monitoring van TSI-projecten**, en met name over de instrumenten en procedures en de toegang tot relevante informatie op nationaal niveau. De begunstigde autoriteiten vonden de steun van de beleidsmedewerkers van DG REFORM van begin tot eind van de technische ondersteuning zeer nuttig.

Samenhang

Wat de **interne samenhang** betreft, zijn bij de evaluatie geen grote inconsistenties tussen de TSI-projecten in de afzonderlijke lidstaten gebleken. Er zijn echter weinig aanwijzingen voor samenwerkingsmechanismen tussen verschillende TSI-projecten binnen dezelfde lidstaat. Uit de evaluatie kwamen ook aanzienlijke verschillen naar voren tussen de rol van de coördinerende autoriteiten bij de uitvoering van het programma in de hele EU. Er is ruimte voor het verkennen van synergieën tussen door het TSI gefinancierde projecten in dezelfde lidstaat op hetzelfde beleidsterrein.

Tijdens de evaluatieperiode bleek het TSI in vergelijking met zijn voorganger, het SRSP, **meer externe samenhang** te vertonen met maatregelen op regionaal en nationaal niveau en met andere EU-maatregelen met vergelijkbare doelstellingen. Het TSI fungeert als aanvulling op andere EU-instrumenten en -programma's. Uit de evaluatie is gebleken dat het doel van het TSI en zijn activiteiten complementair zijn aan die van het Europees Sociaal Fonds Plus, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en de herstel- en veerkrachtfaciliteit. Het TSI

verschilt niet alleen wat betreft de methoden voor de uitvoering van de begroting, maar ook door zijn transversale karakter en de brede reikwijdte van de maatregelen, die niet beperkt zijn tot een specifieke beleidssector, de duur van de verleende steun en het type ondersteunde capaciteiten. De samenhang zou verder kunnen worden verbeterd als de lidstaten verschillende EU-instrumenten strategisch zouden combineren ter ondersteuning van de gehele hervormingscyclus van ontwerp tot uitvoering. De grootste synergieën lijken met de herstel- en veerkrachtfaciliteit en TAIEX⁴ te zijn ontwikkeld. Door zowel algemene als gespecialiseerde ondersteuning te bieden, kon het TSI kwesties aanpakken die cruciaal zijn voor de uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen, zoals projectmanagement en governance. Uit de evaluatiegegevens is gebleken dat de TSI-steun belangrijk is om de operationele capaciteiten te versterken die nodig zijn om initiatieven in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit effectief te kunnen uitvoeren. Uit de evaluatie bleek echter de bezorgdheid van sommige lidstaten over de noodzaak van een vollediger beeld vanwege de beschikbaarheid van meerdere financieringsinstrumenten binnen het EU-beleidskader.

Het TSI is ook in overeenstemming met het proces van het Europees Semester, door zijn bijdrage aan de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen die worden afgegeven in het kader van het Europees Semester. De meeste coördinerende en begunstigde autoriteiten verklaarden dat de TSI-projecten hervormingen in reactie op landspecifieke aanbevelingen in hoge of in zekere mate ondersteunden. Dit werd bevestigd door de gevalstudies, waaruit blijkt dat het TSI een belangrijke speelde bij de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen. Er zijn echter nog steeds uitdagingen met betrekking tot het systematisch monitoren van de wijze waarop TSI-projecten specifiek bijdragen tot de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen, vanwege het beperkte mandaat van het TSI na de uitvoering van het project.

Ten slotte zijn TSI-projecten nauw afgestemd op de topprioriteiten van de Commissie, zoals de digitale en de groene transitie. Het toenemende aantal TSI-projecten dat bijdraagt aan de topprioriteiten kan verband houden met de invoering van verzoeken om vlaggenschipprojecten. Het TSI is ook erkend als een waardevol instrument om de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van de EU-wetgeving.

EU-meerwaarde

Het TSI bereikte meer dan wat de afzonderlijke lidstaten zelfstandig hadden kunnen bereiken. Het TSI biedt in het bijzonder **internationale, en met name Europese, deskundigheid** die meestal niet beschikbaar is op lokaal, regionaal of nationaal niveau, en beantwoordt aan specifieke behoeften waar de lidstaten afzonderlijk maar moeilijk aan zouden kunnen voldoen. Door internationale en lokale deskundigheid te combineren bleek het TSI nuttig te zijn, met lokale deskundigen die inzicht bieden in de specifieke context en internationale aanbieders die een meer strategische aanpak bieden, en hielp de geloofwaardigheid en aanvaarding van hervormingen te vergroten.

Het TSI bood meerwaarde voor de EU doordat het de uitwerking en implementatie van de herstel- en veerkrachtplannen ondersteunde. Het TSI had **aanzienlijke grensoverschrijdende**

---

⁴ **TAIEX** (Bureau voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand) is een EU-instrument voor institutionele opbouw, dat in EU-lidstaten deskundigheid uit de publieke sector mobiliseert in een Team Europe-geest, om hervormingsprocessen overal ter wereld te ondersteunen.

gevolgen en leverde een hoge toegevoegde waarde voor de EU door de opbouw van gemeenschappen van deskundigen en een duurzame samenwerking tussen de lidstaten. Door de mogelijkheid te bieden om communicatiekanalen te creëren met collega's en professionals in verschillende lidstaten, heeft het TSI het delen van leerervaringen en goede praktijken in de lidstaten vergemakkelijkt. Ook hebben de TSI-projecten een belangrijke rol gespeeld bij de uitvoering van EU-beleid en -prioriteiten en bij het ondersteunen van de digitale en de groene transitie. In dit verband zorgen **vlaggenschipprojecten** (waarbij het gaat om zowel afzonderlijke als meerlandenprojecten) voor toegevoegde waarde doordat zij EU-prioriteiten ondersteunen, aanzetten tot betere naleving van wet- en regelgeving en de toepassing van het EU-recht bevorderen. Wel tekenden belanghebbenden aan dat vlaggenschipprojecten het risico inhouden dat wordt afgeweken van de specifieke doelstelling van het TSI: ondersteuning bieden die is toegesneden op de behoeften van specifieke lidstaten. Er is een sterke consensus onder de geraadpleegde belanghebbenden over de belangrijke bijdrage van het TSI aan de digitale en de groene transitie. Met name draagt het TSI sterker bij aan de groene transitie dan zijn voorganger, het SRSP.

Meerlandenprojecten worden als waardevol beschouwd omdat er bredere, grensoverschrijdende uitdagingen mee kunnen worden aangepakt en ze tegelijkertijd de samenwerking en het delen van goede praktijken tussen de deelnemende landen bevorderen. Er werd echter bezorgdheid geuit over de complexiteit van deze projecten en het feit dat deze projecten kunnen leiden tot minder eigen verantwoordelijkheid en minder politieke betrokkenheid van de deelnemende landen, wat het succes ervan kan ondermijnen.

Relevantie

De bevindingen van de raadpleging wijzen erop dat het **TSI een zeer relevant instrument is, dat goed afgestemd is op de behoeften van de lidstaten en de begunstigde autoriteiten ervan**, met verbeteringen in sectoren die bij de evaluatie achteraf van het SRSP zijn geïdentificeerd. Uit de gegevens blijkt dat er nog steeds **behoefte is aan technische ondersteuning**, met name voor het uitwerken en uitvoeren van procedures en methoden.

De meeste geraadpleegde begunstigde autoriteiten en coördinerende autoriteiten waren het erover eens dat het TSI geschikt was om technische ondersteuning te bieden en bevestigden dat de TSI-projecten in staat waren een antwoord te bieden op de belangrijkste behoeften van hun instellingen, voornamelijk dankzij het ontwerp van het instrument, en bovendien tijdig. Alle belanghebbenden beschouwen het **ontwerp en de structuur** van het TSI als zeer relevant voor de versterking van de administratieve en institutionele capaciteit van de lidstaten om de hervormingen te ontwerpen en uit te voeren die nodig zijn om de uitdagingen aan te pakken.

Het is echter van belang om deze positieve bevindingen te bezien binnen de context dat TSI-ondersteuning nagenoeg zonder kosten wordt verstrekt aan alle lidstaten waarvan verzoeken zijn geaccepteerd, ongeacht hun capaciteit om hun eigen technische ondersteuning te organiseren. Uit de interviews is gebleken dat er enkele beperkingen zijn bij het beantwoorden van **dringende behoeften** via algemene oproepen van de jaarlijkse cyclus, gelet op de benodigde duur voor het starten van projecten nadat de behoefte is ontstaan. Het ontwerp van het TSI is echter zeer flexibel gebleken wat betreft het tegemoetkomen aan de onvoorziene en opkomende behoeften van de lidstaten door middel van specifieke oproepen en bijzondere

maatregelen zoals beschreven in de TSI-verordening. Vergeleken met de evaluatie achteraf van het SRSP, en dankzij deze concrete voorwaarden, zijn de meeste begunstigde autoriteiten en nationale coördinerende autoriteiten het erover eens dat het TSI, dankzij zijn opzet, aan dringende en/of onvoorziene behoeften van het land tegemoet kon komen. Door de invoering van vlaggenschipverzoeken om steun en van meerlandenprojecten en multiregionale projecten kon het programma EU-prioriteiten beter behartigen en de toepassing en uitvoering van het EU-recht verbeteren.

BELANGRIJKSTE LEERERVARINGEN

Uit de evaluatie bleek dat er sprake was van een aantal verbeteringen van het TSI ten opzichte van zijn voorganger, het SRSP, en werd een actievere betrokkenheid van de belanghebbenden en een grotere grensoverschrijdende dimensie aangetoond. Op basis van de bevindingen en conclusies van deze tussentijdse evaluatie van het TSI, zijn de belangrijkste leerervaringen als volgt:

Ontwerp van het TSI

- Het **vraaggestuurde karakter** van het TSI helpt ervoor te zorgen dat lidstaten zich verantwoordelijk voelen voor projecten en dat de belanghebbenden betrokken zijn, wat cruciaal is voor het succes van de hervormingen, ook al zijn concrete verwezenlijkingen sterk afhankelijk van **nationale factoren**. De afstemming van projecten op het raamwerk van het Europees Semester en de relevante EU-prioriteiten wordt tijdens het selectieproces geborgd via de selectiecriteria.
- De huidige opzet van het TSI kent beperkingen bij het volgen van concrete resultaten binnen de lidstaten, omdat in de rechtsgrondslag ervan niet rechtstreeks sprake is van de verwezenlijking van hervormingen, noch specifieke eisen worden gesteld aan lidstaten om verslag uit te brengen over de stand van uitvoering van gesteunde hervormingen. In de toekomst moet rekening worden gehouden met deze opmerkingen en moeten manieren worden onderzocht om de focus op hervormingen te vergroten. Bovendien moeten specifieke rapportageverplichtingen worden overwogen, waarbij tegelijkertijd wordt gewaarborgd dat de regeldruk in verhouding blijft tot de in het kader van het instrument verrichte activiteiten.
- De technische ondersteuning moet voldoende flexibiliteit behouden om tegemoet te komen aan de behoeften van de lidstaten en zich aan te passen aan veranderende politieke prioriteiten en situaties. Overheidsdiensten kunnen te maken krijgen met zowel interne als externe veranderingen – zoals beleidswijzigingen, economische en sociale uitdagingen en veranderende juridische en regelgevende omstandigheden – waarbij technische ondersteuning en bijstand aangepast moeten worden aan nieuwe doelstellingen en strategieën.
- Het ontwerp van het TSI is over het algemeen doeltreffend geweest om tegemoet te komen aan de behoeften van lidstaten, maar de jaarlijkse cyclus kan het vermogen ervan om te reageren op dringende behoeften van lidstaten beperken. Hoewel het TSI een aantal dringende behoeften doeltreffend heeft aangepakt door middel van specifieke oproepen, vereisen deze oproepen aanzienlijke investeringen in tijd en middelen.

Uitvoering van TSI-projecten

- Uit de evaluatieresultaten blijkt dat het belangrijk is om het meest geschikte projecttype voor technische ondersteuning te bepalen, rekening houdende met sterke en zwakke punten, behoeften en context van de lidstaten. **Meerlanden-** en **vlaggenschip**projecten (die afzonderlijke projecten en meerlandenprojecten omvatten) bleken zeer relevant te zijn voor het aanpakken van EU-prioriteiten, het bevorderen van samenwerking en het delen van goede praktijken over de grenzen heen. **Afzonderlijke** projecten lijken meer geschikt en beter afgestemd te zijn op meer specifieke behoeften, aangezien zij meer gerichte hervormingen mogelijk maken en zorgen voor meer betrokkenheid van de begunstigde autoriteiten.
- In de projecten voor technische ondersteuning werden verschillende **uitvoeringsmethoden** gebruikt, met een hoge mate van tevredenheid onder de belanghebbenden. Uit de gegevens blijkt dat particuliere aanbieders beter geschikt kunnen zijn voor het uitvoeren van technische taken, terwijl internationale organisaties beter geschikt lijken om bij te dragen aan bredere strategische kwesties en voor een consistente respons in de hele EU te zorgen op hetzelfde soort behoeften in het geval van meerlandenprojecten. Het gebruik van een op maat gemaakte combinatie van uitvoeringsmethoden – zoals het combineren van TAIEX met andere methoden – bleek een doeltreffende aanpak te zijn, met name voor complexe of meerlandenprojecten.
- Er zijn echter verdere inspanningen nodig om het doeltreffende gebruik van TSI-resultaten en een concrete follow-up door de lidstaten te garanderen.
De ad-hocondersteuning van DG DIGIT met deskundig advies is als gunstig beoordeeld voor de uitvoering van projecten. Deze ondersteuning is nog geïntensiveerd na de vaststelling van de verordening Interoperabel Europa, Verordening (EU) 2024/903. Opvallend genoeg ontving het “*Statistical Interoperability Node*”-project de bijzondere [“ASEDIE 25 years”-prijs](#) voor zijn meerwaarde.

De faciliterende rol van de Commissie

- Uit de evaluatie is gebleken dat de Commissie een **belangrijke rol bij de uitvoering** van de TSI-projecten heeft gespeeld. Met name de nauwe betrokkenheid van beleidsmedewerkers van DG REFORM was van cruciaal belang bij het ondersteunen van projectontwerpen (om de uitvoering te vergemakkelijken) en bij het aanpakken van de diverse uitdagingen tijdens de uitvoering. Ook hun continue operationele toezicht was van belang.
- De belanghebbenden gaven aan dat verdere steun door beleidsmedewerkers van de Commissie na de voltooiing van de TSI-projecten nuttig kan zijn om de duurzame verwezenlijking van resultaten op lange termijn te garanderen.
- In sommige gevallen werd een nauwere betrokkenheid van beleidsmedewerkers van **specifieke directoraten-generaal van de Commissie** genoemd als bijzonder positief voor de verbetering van de uitvoering van TSI-projecten, en met name voor TSI-projecten die verband houden met de uitvoering van het EU-recht (in het geval van complexe vereisten in de EU-wetgeving, zoals het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”).

Resultaten en duurzaamheid van de technische ondersteuning

- De begunstigde autoriteiten hebben de resultaten van TSI-projecten – zoals aanbevelingen, bevindingen van workshops en analyseverslagen – gebruikt om **veranderingen op individueel, organisatorisch en beleidsniveau** te bewerkstelligen.
- Het **succes van de technische ondersteuning** en het bereiken van duurzame **resultaten** op lange termijn **zijn afhankelijk van de consequente en systematische follow-up door lidstaten van projecten voor technische ondersteuning**. De blijvende eigen verantwoordelijkheid van nationale autoriteiten bleek een cruciale factor te zijn om ervoor te zorgen dat zij follow-upmaatregelen nemen en dat wordt gebruikgemaakt van resultaten van projecten voor technische ondersteuning. Uit de evaluatie bleek dat deze follow-up ook afhangt van nationale factoren, zoals de eigen verantwoordelijkheid voor de hervormingen, de beschikbaarheid van financiële middelen, de stabiliteit van het personeel en de politieke en administratieve continuïteit.
- Afgezien van het invullen van de tevredenheids- en uitkomstenvragenlijsten hebben nationale autoriteiten zich nog niet formeel gecommitteerd aan follow-up van projecten voor technische ondersteuning (bv. door relevante hervormingen goed te keuren). Er kan verder worden nagedacht over de wijze waarop de lidstaten kunnen worden gestimuleerd om de projecten voor technische ondersteuning consequenter en systematischer op te volgen en over deze follow-up verslag uit te brengen. Er is ook behoefte aan een versterkte **monitoring en evaluatie van de technische ondersteuning** om de resultaten op een objectieve manier en afhankelijk van het type maatregelen (bv. opleiding en capaciteitsopbouw, steun voor specifieke hervormingen en aanbevelingen voor nationale autoriteiten enz.) te volgen en om de opgedane kennis te gebruiken voor de verbetering van nieuwe projecten.

Meerjarendimensie

- Het TSI bevat momenteel geen programmeringsbenadering op middellange tot lange termijn, waarbij **technische ondersteuning aan andere programma's zou worden gekoppeld om hun doeltreffendheid te verbeteren en een samenhangende strategische visie op technische ondersteuning in een bepaalde lidstaat te creëren**. Dit moet echter in overeenstemming worden gebracht met het jaarlijkse karakter van het instrument, dat is vastgelegd in de TSI-verordening. Een strategisch overzicht op korte termijn van de uitvoering van het TSI is opgenomen in de samenwerkings- en steunplannen, maar deze documenten zijn juridisch niet bindend. In de periode 2021-2023 werd ook de afstemming van de technische ondersteuning op de lopende hervormingen op nationaal niveau ook gewaarborgd via nationale herstel- en veerkrachtplannen.
- Ook moet worden nagedacht over de definitie van **vlaggenschipprojecten**. Het kan bijvoorbeeld gunstig zijn om deze projecten te ontwikkelen met een middellangetermijnperspectief, die zich over meerdere jaren uitstrekken of die technische ondersteuning vergen. Een middellangetermijnperspectief voor vlaggenschipprojecten zou kunnen zorgen voor meer aandacht voor specifieke uitdagingen waarmee de lidstaten en de EU als geheel worden geconfronteerd en tegelijkertijd de efficiëntie kunnen verbeteren door de regeldruk te verminderen die verbonden is aan jaarlijkse raadplegingen met verschillende diensten van Commissie en lidstaten en in verband met de aanpassing van de bedrijfsinstrumenten op jaarbasis.

Thematische en beleidsdimensie

- Met ingang van 2023 hebben initiatieven zoals de Europese bestuurlijke ruimte (ComPact) – waaronder het samenwerkings- en uitwisselingsprogramma voor overheidsdiensten (PACE) – concrete acties voorgesteld die via het TSI worden uitgevoerd, om overheidsdiensten te helpen bij het tegemoetkomen aan de behoeften van burgers en bedrijven in heel Europa. Deze initiatieven hebben de toegevoegde waarde van het TSI onderstreept om de administratieve capaciteit van de overheidsdiensten op nationaal, regionaal en lokaal niveau te versterken en ervoor te zorgen dat alle burgers tijdig toegang hebben tot een hoogwaardige publieke dienstverlening. Indien deze initiatieven en projecten succesvol worden uitgevoerd, kunnen zij **een inspirerend voorbeeld zijn als het gaat om de integratie van het beleid, de samenhang en de doeltreffendheid van het verlenen van technische ondersteuning op alle beleidsterreinen**.
- Het ComPact-initiatief biedt een goed platform en fungeert als een “kennishub” voor het verlenen van technische ondersteuning op het gebied van governance en bestuurlijke instanties in aanvulling op andere EU-instrumenten.
- Projecten voor technische ondersteuning hebben in de loop der jaren een schat aan thematische beleidskennis opgeleverd. In de evaluatieperiode heeft DG REFORM een actievare rol gespeeld bij de verspreiding van de output en resultaten van de technische ondersteuning, die kunnen worden versterkt zodat ze op alle **thematische gebieden** beter kunnen worden ingezet. Het [EU Supervisory Digital Finance Academy](#)-platform is een voorbeeld van een goede praktijk op het gebied van doeltreffende verspreiding om het gebruik van materialen en resultaten van andere en afgesloten projecten te bevorderen, met name op hetzelfde beleidsgebied.
- Via het TSI hebben lidstaten technische expertise op maat gekregen voor het ontwerpen en uitvoeren van digitale hervormingen. Het heeft projecten ondersteund die digitale governance versterken, overheidsdiensten moderniseren en de publieke dienstverlening verbeteren door het inzetten van digitale technologie en het bevorderen van grensoverschrijdende interoperabiliteit.

Landspecifieke dimensie

- Uit de evaluatie is gebleken dat er behoefte is aan een **betere coördinatie en synergie tussen door het TSI gefinancierde projecten in dezelfde lidstaat**. Ook kan worden nagedacht over hoe het overzicht en de follow-up van de verleende steun verder kunnen worden verbeterd, zodat er een meer holistische visie op de steun aan de landen ontstaat. Dit kan ook bijdragen tot een versterking van de synergieën en complementariteit tussen de verschillende EU-programma's en tot een betere afstemming van de tijdschema's en de landspecifieke termijnen.
- Gedurende de evaluatieperiode is **de rol van de landcoördinatoren van DG REFORM en van coördinerende autoriteiten** van cruciaal belang gebleken om de relevantie van de geleverde technische ondersteuningsmaatregelen voor het land te garanderen, eventuele problemen die zich tijdens de uitvoeringsfase voordoen te identificeren en passende beperkende maatregelen voor te stellen.
- Uit de gegevens blijkt dat er nog onbenutte mogelijkheden bestaan voor coördinerende autoriteiten wat betreft het monitoren van de behoefte aan en het gebruik van technische-ondersteuningsproducten op nationaal niveau om op middellange en langere termijn resultaten te behalen (bv. het goedkeuren van de relevante hervormingen) en om een

strategische aanpak vast te stellen voor de combinatie van technische ondersteuning met andere EU-programma's en -instrumenten.

- Uit de evaluatie is gebleken dat de betrokkenheid van coördinerende autoriteiten afhankelijk kan zijn van hun positie binnen het institutionele kader, de omvang van het overheidsbestuur van de lidstaat en de middelen die voor deze taak zijn uitgetrokken. De versterking van het institutionele kader en de invoering van rapportageverplichtingen voor de lidstaten zouden de doeltreffendheid van het programma kunnen vergroten.
- Met een meer geformaliseerde en uniforme rol voor de coördinerende autoriteiten kan de eigen verantwoordelijkheid voor de hervormingen worden versterkt (door een betere prioritering van de verzoeken) en de monitoring van projecten in de lidstaten worden verbeterd, terwijl toch enige flexibiliteit behouden blijft bij het afstemmen van hun rol op de specifieke context van elke lidstaat.

Grensoverschrijdende dimensie

- Het TSI heeft aangetoond **grensoverschrijdende effecten** te hebben, met meerlandenprojecten die bredere, grensoverschrijdende uitdagingen aanpakken en de samenwerking en het delen van kennis en goede praktijken tussen de deelnemende landen versterken.
- Het programma heeft gemeenschappen van deskundigen opgebouwd en een duurzame samenwerking tussen de lidstaten tot stand gebracht, wat een hoge EU-meerwaarde oplevert.
- Het TSI heeft ook een belangrijke rol gespeeld bij het vergroten van de geloofwaardigheid en de aanvaarding van de hervormingen, waardoor de legitimiteit en zichtbaarheid ervan op nationaal en EU-niveau zijn vergroot.
- De invoering van **meerlanden- en multiregionale** verzoeken heeft ook tot aanzienlijke efficiëntiewinsten geleid, doordat het mogelijk is meerdere verzoeken in het kader van één contract of overeenkomst te selecteren. Bij deze projecten bestaat echter het risico dat de landspecifieke behoeften verwateren, waardoor de betrokkenheid van lidstaten die in een ander tempo vorderen, wordt beperkt.
- De invoering van **vlaggenschipverzoeken** werd als een succes beschouwd, omdat zij voor een betere afstemming tussen nationale hervormingen en EU-prioriteiten zorgden, wat de naleving van de regelgeving en de toepassing van het EU-recht verbeterde. Deze projecten zouden kunnen inspelen op meer langdurige, structurele uitdagingen in de lidstaten en de EU in het algemeen.

Synergieën met andere EU-programma's

- Het TSI heeft de uitvoering van de hervormingen doeltreffend ondersteund, waarbij een aanzienlijk aantal hervormingen verband hield met specifieke mijlpalen van de herstel- en veerkrachtplannen. Het zou nuttig kunnen zijn om, zoals in specifieke gevallen voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit is gebeurd, vanaf het begin van de uitvoering van fondsen en andere beleidsinstrumenten technische ondersteuning op te nemen, wat ervoor zou kunnen helpen te zorgen dat wordt voldaan aan de behoeften inzake administratieve capaciteit en tijdschema's worden gesynchroniseerd.

- Het TSI was in overeenstemming **met andere EU-processen**, zoals het Europees Semester, en heeft bijgedragen tot de verwezenlijking van de EU-prioriteiten, waaronder de digitale en de groene transitie.
- Het TSI kan de doeltreffendheid van andere programma's verbeteren door de administratieve en institutionele capaciteit op te bouwen die nodig is voor een succesvolle uitvoering ervan. Uit de evaluatie bleek echter dat sommige lidstaten er de voorkeur aan geven om een vollediger beeld te krijgen vanwege de beschikbaarheid van meerdere financieringsinstrumenten binnen het EU-beleidskader.